

Handleiding Reizend Erfgoed



Reizend Erfgoed: wat is het?

Reizend Erfgoed is letterlijk op te vatten: objecten van erfgoedinstellingen reizen naar woonzorgcentra en verzorgingshuizen. Medewerkers van die erfgoedinstellingen richten daar als het ware tijdelijk een museum in zodat bewoners die niet meer in staat zijn om een museum te bezoeken toch een museale ervaring kunnen beleven. Door in gesprek te gaan over de objecten en hun geschiedenis, komen de verhalen los. Erfgoed verbindt, is bekend én verrast.

Reizend Erfgoed biedt zorginstellingen en hun bewoners een laagdrempelige culturele activiteit en interactie met de buitenwereld. Musea en andere erfgoedinstellingen bereiken met Reizend Erfgoed een nieuw publiek en krijgen de kans om voorwerpen uit hun collectie te tonen die normaal verborgen blijven in het depot.



In de rol van verteller brengen erfgoedmedewerkers de collectie samen met de bewoners tot leven. De meegenomen objecten komen uit het niet-kwetsbare collectie van de instelling en mogen door de deelnemers worden aangeraakt, vastgehouden en doorgegeven. Dit roept verhalen, herinneringen, associaties en ideeën op bij de deelnemers, waardoor gesprekken hierover gemakkelijk op gang komen. De verhalenverteller helpt de deelnemers waar nodig op weg met prikkelende verhalen en vragen.

Reizend Erfgoed: voor wie?

Voor bewoners van zorginstellingen die er zelf niet meer op uit kunnen gaan biedt Reizend Erfgoed de mogelijkheid om cultuur en geschiedenis te beleven. Medewerkers van een erfgoedinstelling komen op bezoek en bieden maximaal 10 tot 20 deelnemers een bijzondere museale ervaring.

Reizend Erfgoed richt zich op ouderen met een fysieke beperking. De vrijwilligers uit de erfgoedsector die de bijeenkomsten leiden zijn vaardig op het terrein van erfgoed en kennisoverdracht, maar het is goed om te weten dat zij niet zijn opgeleid als zorgprofessional. Dit betekent dat Reizend Erfgoed niet geschikt is voor ouderen met (ver-)gevorderde dementie. Uiteraard is er een schemergebied in cognitieve mogelijkheden en kunnen vergeetachtigheid of een korte concentratiespanne gezien worden als onderdeel van het ouder worden.

Vorbereidingen

De voorkeur gaat uit naar een groep van circa 10 tot 20 deelnemers. Houd daarbij rekening met het uithoudingsvermogen en eventuele visuele en auditieve beperkingen van de deelnemers. Om het programma goed te kunnen volgen kunnen deelnemers met verminderd zicht of gehoor bijvoorbeeld beter voor in de zaal kunnen zitten. Let op: Reizend Erfgoed is niet geschikt voor mensen met (ver-) gevorderde dementie (zie pagina 2).

Stap 1: Kies uit het aanbod

- Bekijk het aanbod op de website www.erfgoedpartners.nl/reizenderfgoed
- Kies een passende erfgoedinstelling.
- Maak de aanmelding definitief.

Stap 2: Maak een afspraak

- De erfgoedinstelling neemt contact met u op om een afspraak te maken.
- Vraag de erfgoedinstelling eerst langs te komen voor een kennismakingsgesprek.
- Kies samen de ruimte uit voor de bijeenkomst en spreek het programma door.
- Bespreek ook eventuele vragen over de bewoners en eventueel de aanwezige/benodigde techniek (laptop, beamer, scherm, et cetera, indien van toepassing.)

Stap 3: Bekendmaking

- In de bijlage van deze handleiding vindt u een voorbeeld van een affiche.
- Vraag de erfgoedinstelling om een foto voor op het affiche.
- Hang het affiche minimaal een week voor de bijeenkomst op.
- Informeer collega's (balie, zorg en vrijwilligers) over het tijdstip en de locatie van de bijeenkomst.



Handleiding voor zorginstellingen

De bijeenkomst

Stap 1: Voorbereiding

- Zet eventueel benodigde klaar techniek (bijvoorbeeld microfoon, laptop, scherm).
- Bereid de ruimte voor (bijvoorbeeld: stoelen in U-vorm of een halve cirkel).
- Zet koffie en thee klaar.

Stap 2: Ontvangst erfgoedinstelling

- Overleg met de erfgoedinstelling om voor de bijeenkomst een half uur eerder aanwezig te zijn.
- Ontvang en begeleid de mensen van de erfgoedinstelling.

Stap 3: Bijeenkomst

- Breng de bewoners naar de locatie van de bijeenkomst.
- Introduceer de vrijwilligers van de erfgoedinstelling kort.
- Doe vooral mee aan de bijeenkomst! Zijn er collega's die mee willen kijken? Dan zijn zij ook van harte welkom. Het kan voor de bewoners prettig zijn om vertrouwde gezichten te zien.

Na de bijeenkomst

- Bespreek de bijeenkomst eventueel na met de medewerkers van de erfgoedinstelling.

Handleiding voor erfgoedinstellingen

Vorbereidingen

Stap 1: Collectie

- Maak een selectie van circa tien geschikte objecten.
 - Objecten moeten kunnen worden aangeraakt door de deelnemers, kies daarom objecten uit een C of D-collectie. Zorg ervoor dat de objecten niet te zwaar zijn, zodat de ouderen ze gemakkelijk op kunnen tillen.
 - Als u niet beschikt over objecten die u mee kunt nemen, zorg dan voor duidelijke foto's.



Stap 2: Afspraak maken

U ontvangt een boeking via de website:

- Neem contact op met de instelling om een afspraak te maken.
- Plan voor de bijeenkomst een kennismakingsgesprek. Punten die aan de orde kunnen komen:
 - De doelgroep, eventuele beperkingen.
 - Aanwezige en benodigde techniek en/of een tafel om de objecten op te leggen.
 - De datum en het tijdstip voor de bijeenkomst en hoe laat de voorbereidingen beginnen.
 - Vraag indien gewenst of u foto's mag maken tijdens de bijeenkomst, neem in dat geval dan ook een privacyverklaring conform AVG-wetgeving mee (zie www.erfgoedpartners.nl/reizenderfgoed).

Stap 3: Voorbereiding

- Vraag een collega om te helpen bij de voorbereidingen. Het is handig om ook de presentatie als duo te doen, op deze manier kunt u de aandacht over de verschillende bewoners verdelen.

Handleiding voor erfgoedinstellingen

De bijeenkomst

Stap 1: Voorbereiding

- Leg alle objecten klaar.
- Controleer de aanwezige techniek.

Stap 2: Bijeenkomst

- Houd rekening met een half uur inlooptijd.
- De begeleider van de zorginstelling introduceert u.
- Vertel kort wie u bent en voor welke erfgoedinstelling u werkt.
- Laat de objecten een voor een rondgaan, zorg dat de bewoners de tijd en ruimte hebben om elk object te bekijken en voelen. De vragen die zij stellen of de verhalen die bij het object loskomen zijn uitgangspunt voor het gesprek.
- Las na een half uur een korte pauze in voor koffie en thee.
- Zet de bijeenkomst voort en geeft de overige objecten door.
- Als er ongeveer een uur verstreken is, kunt u de bijeenkomst afsluiten.
- Bied de mogelijkheid aan voor een laatste vragenronde.
- Bedank de bewoners hartelijk voor hun deelname en verhalen.



Na de bijeenkomst

- Bespreek de bijeenkomst eventueel na met de medewerkers van de zorginstelling.

Algemeen programma bijeenkomst

Vorbereidingen

Wie regelt het?	Wanneer	Wat
Zorginstelling	45 minuten voor bijeenkomst	Medewerker zorginstelling bereidt ruimte voor
Zorginstelling	30 minuten vooraf	De bewoners worden opgehaald
Erfgoedinstelling	30 minuten voor bijeenkomst	Vrijwilligers van de erfgoedinstelling arriveren en bereiden bijeenkomst voor

Bijeenkomst

Wie regelt het?	Hoe lang?	Wat
Zorginstelling	Start bijeenkomst	De begeleider introduceert de erfgoedinstelling
Erfgoedinstelling	30 minuten	De eerste objecten worden een voor een uitgedeeld
Zorginstelling	In afstemming	Halverwege de bijeenkomst: koffie- en theepauze
Erfgoedinstelling	20 minuten	De laatste objecten worden een voor een uitgedeeld
Erfgoedinstelling	Einde bijeenkomst	De erfgoedinstelling sluit de bijeenkomst af
Zorginstelling	Tot slot	De zorginstelling bedankt de erfgoedinstelling van haar komst



Contact

Reizend Erfgoed is een initiatief van Stichting Erfgoedpartners in samenwerking met diverse erfgoed- en zorginstellingen uit de provincie Groningen. Meer weten?

www.erfgoedpartners.nl/reizenderfgoed

info@erfgoedpartners.nl

0595 - 749 330

